

D • N
26/6 1955

Desillusion och förhoppningar

Nationernas förbund firade sitt tioårsjubileum för mer än ett kvartsekel sedan. Alla visste att organisationen varit en besvikelse, att de vackra och ofta ärliga ord som uttalats vid dess bildande verkade föråldrade, vissna, orimliga. Men man tröstade sig inför festen. Det var dock en stor sak att förbundet levde, sade man — att existera under sådana påfrestningar, var det inte all heder värt? Och så kom den andra uppmuntrande tanken, i själva verket — men logiken ansågs vara ett monopol för surheten — motsägande den första: man fick inte vänta sig för mycket av en tioåring, fick han leva skulle han nog växa till i kraft.

Samma "tankegång" möter inför det tioåriga Förenta nationerna. I tio år har det grälats i detta forum, föreläpningarna har haglat, propaganandan har vräktis över delegaterna och världspinionen. Så blir det högtidsfest, och man säger att det hela varit ganska bra. Alla vet nu liksom då att besvikelserna dominerat, att talen tio år tidigare skulle verka pinsamma om någon vågade påminna om dem. Men det gör ingen. Alla, nästan alla, spelar sina roller korrekt, har klart för sig att här skall det förskönas, överslätas, ljugas. En och annan uppträder en smula tvevelaktigt. Den svenske utrikesministern hemfaller ett ögonblick åt den trista öppenhet som någon gång påminner om ett respektabelt förflutet; han säger att det mesta varit desillusion. En kubansk delegat går för långt då han börjar tala om att en av de stora festtalarna har tio undertryckta och pinade folk i sin källare; han återförs till ordningen av ordföranden, som betonar att nu gäller det inte att beröra omtvistade ting, att vara obehaglig, att tala sanning.

I stort sett har FN liksom NF stått vid sidan av de stora händelserna, varit en fristad för förkunnelse, agitation och detaljfrågor. Vad som gjorts för att komma till uppgörelser och nya politiska formationer har gjorts vid förhandlingar och konferenser utanför FN. Den ryska expansionen, som slutligen tvang de hotade till sammanhållning, Tysklands egenartade återkomst som den ledande demokratin på Europas kontinent, de gamla fiendernas,

Tysklands, Italiens, Japans, infogande i försvarsblocket mot Sovjet, Atlantpakten, den rad av allianser i vilken USA är medelpunkten — allt detta har skett utanför FN. Tänker vi oss det otroliga att en människa skulle ha sett FN som det centrala, skulle ha följt blott vad som hänt i FN, en sådan människa skulle stå utanför det väsentliga i världspolitikerna sedan tio år.

Därmed är inte sagt att FN varit värdelöst. Ingen tror väl att organisationen bidragit till fredens bevarande, lindrat konflikter som eljest skulle ha utbrutit. Men det är möjligt att en del frågor av sekundär vikt blivit lättare att lösa genom att organisationen stått till buds. De vid sidan av FN bildade internationella organen har därjämte, om också ofta till ytterligt höga kostnader, fyllt eller strävat att fylla behov som eljest kunde ha försumrats.

Den kommunistiska politiken har varit orsaken till FN:s relativa misslyckande. De ryska erövringarna och erövringsförsöken fortsatte efter organisationens bildande till dess USA i spetsen för demokratierna sade halt. Sextio ryska veton i säkerhetsrådet visar tillräckligt tydligt var internationalismens sabotör är att finna. Den enda gång då FN fungerat som dess tillskyndare tänkt sig var i juni 1950, då säkerhetsrådet på grund av den ryske delegatens frånvaro — som protest mot att det kommunistiska Kina inte

släpptes in — kunde fördöma det kommunistiska försöket att erövra Sydkorea; i realiteten var det visserligen främst USA som förde försvarskriget, men att FN dock handlat gjorde det möjligt för andra demokratier att stödja eller åtminstone godta försvaret av den angräpnne.

Vid tioårsmötet har den ryske delegaten fullföljt kommunismens taktiska linje genom att framlägga en rad allmänna fredsresolutioner. Den amerikanske utrikesministern har slående rätt då han kommenterar detta med orden att om blott FN:s stadga följdes, vore alla dylika beslut onödiga. Det är Ryssland som i direkt strid mot organisationens principer håller ett antal folk i förtryck; visar Ryssland sin vilja till uppgörelse och avspänning genom att avstå från dessa erövringar, kommer hela världen att tro på ett nytt skede av samförstånd och fred. För närvarande ter sig FN:s grundsatser som ett bekräftande, eftersom de ständigt kränks av en av förbundets främsta medlemmar. Hur skall FN kunna inskrida mot koloniala övergrepp, mot rasförtryck i Sydafrika, mot våldsdåd i Spanien eller Argentina då den ryska staten oavbrutet och öppet bryter mot alla de regler som organisationen säger sig tjäna?

Utrikesminister Undén talade inte om Rysslands erövringar och ogeringar — han är kanske den ende demokratiska politiker som tvärtom, redan för nio år sedan, välsignat och försvaret besättandet av de baltiska republikerna. Han prisade nu andra sidor av den ryska politiken, nedrustningsprojektet och kravet på det kommunistiska Kinas — det Kina som angripit FN — införande i detta FN. Denna politik, som med ordet realism förgyller undfallenheten, är en av orsakerna till att FN, politiskt och moraliskt, blivit en besvikelse.